

ÇOCUKLARDA KRONİK KARIN AĞRISINA YAKLAŞIM

Prof. Dr. Aydan Kansu

Karın ağrısı çocuklarda sık

Yaklaşım?

Akut / Kronik

Tekrarlayan / Ataklar

Akut Karın Ağrısı

- Yakın zamanda başlayan ağrılar
- Tanı: acil
- Acil cerrahi girişim gereksinimi ?

Kronik Karın Ağrısı

- 2 ay ve daha uzun süredir
- Çok sık görülür
- Kronik / Tekrarlayan – devamlı
- İyi sınırlandırılmayan ağrılar

Karın Ağrısı

- **Visseral** (inflamasyon, iskemi, gerilme)
Künt, iyi odaklanamaz, orta hatta
- **Somatik** (inflamasyon → periton)
Keskin, şiddetli
iyi odaklanan
hareket ve öksürük ↑
(ör: apandisit)
- **Yansıyan ağrı**
etkilenen organlardan uzakta
hissedilir

Kronik Karın Ağrısı

Çok sık (%20-40)

Organik / Fonksiyonel

İnvasiv – pahalı incelemeler...

Tanı

Öykü

Fizik
İnceleme

Tarama
testleri

Öykü

- Çocuktan – aileden
- Ağrının yeri
- Nasıl (atak-sürekli) / şiddeti / süresi / zamanlaması
- Uyku – yayılımı
- Bulantı / kusma / ishal / kabızlık / ateş / kilo kaybı
- Yiyeceklerle / hareketle / postürle /
stres faktörleriyle ilgisi
- İlaç kullanımı (NSAID, antiasit), etkisi
- Besin alerjisi?
- Ailede peptik ülser? Atopi?

Fizik İnceleme

- **Yüz ifadesi / solunum şekli / muayene masasına yatış pozisyonu**
- **Büyüme-beslenme durumunun değerlendirilmesi**
- **Vital bulgular**
- **Karın muayenesi**
 - Distansiyon / barsak hareketi**
 - stria / damarlar / skarlar / fıtık**
 - barsak sesleri**
 - palpasyonla hassasiyet**
 - Perianal muayene**

Laboratuvar

- Lab incelemeler
- Görüntüleme yöntemleri
- Endoskopi

Öykü ve Fİ bulguları
yönlendirir

Temel Tetkikler

- Tam kan sayımı
- İdrar incelemesi, kültürü
- ALT / AST
- Sedimentasyon
- Dışkı incelemesi, parazit

Organik nedenler %95
dışlanır.

(ultrasonografi)

KRONİK KARIN AĞRISI

ORGANİK

FONKSİYONEL

Kronik Karın Ağrısının Organik Nedenleri

1. Gastrointestinal Sistem

Özofajit

Gastrit

Peptik ülser

Çölyak hastalığı

Malrotasyon – volvulus

Duplikasyonlar

Polipler

Fıtık (diaf / umbilikal / inguinal)

İnflamatuvar barsak
hastalığı

Kronik kabızlık

Paraziter enfeksiyonlar

Bezoar / yabancı cisim

Karbonhidrat
malabsorbsiyonu

İnvajinasyon

Tümörler (lenfoma)

Kronik Karın Ağrısının Organik Nedenleri

2. Hepatobiliyer / Pankreatik

Biliyer diskinezi

Oddi sfinkter disfonksiyonu

Kolelitiazis

Kolesistit

Koledok kisti

Kronik pankreatit

3. Solunum Sistemi

Diafragma yakın enfeksiyon /
inflamasyon / tümör

4. Genitoüriner Sistem

Üreteropelvik bileşke
obstruksiyonu

Hidronefroz

Nefrolitiazis

Rekürren pyelonefrit / sistit

Hematokolpos

Mittelschmerz

Endometriozis

Kronik Karın Ağrısının Organik Nedenleri

5. Metabolik / Hematolojik

Porfiri

Kurşun zehirlenmesi

Orak hücreli anemi

Kollajen vasküler hastalıklar

6. Kas-İskelet Sistemi

**Vertebrada travma / tumor / enfeksiyon
(lösemi, H. zoster, diskitis)**

Organik Kökenli Kronik Karın Ağrısını Düşündüren Alarm Özellikler

Öykü

- 5 y ↓
- Ateş / kilo kaybı / eklem belirtileri / ağızda tekrarlayan ülserler
- Disfaji
- Kusma (özellikle safralı – kanlı)
- Gece uykudan uyandıran ağrı...
- Sağ üst / sağ alt kadranda ağrı
- Sırta, omuzlara, ekstremitelere yayılan ağrı
- Disüri / hematüri / böğür ağrısı
- NSAID, bitkisel ilaç kullanımı
- Ailede İBH, PÜ, ÇH, atopi öyküsü

Organik Kökenli Kronik Karın Ağrısını Düşündüren Alarm Özellikler

FM

- Büyüme / puberte geriliği
- Sarılık / solukluk
- Rebound / defans / organomegali
- Perianal bulgular (deri takısı / fissür / fistül)

Organik Kökenli Kronik Karın Ağrısını Düşündüren Alarm Özellikler

Lab

- BK ↑ / Sedim ↑
- Anemi
- Albumin ↓
- Dışkıda gizli kan +

Asit Peptik Hastalık

- GÖR
- Gastrit
- Duodenit
- PÜ

Epigastrik

Yemeklerden
sonra

Sabaha karşı
ağrıyla uyanma

Atipik (12 y ↓)

Endoskopi

**10 y ↓
Gastrik ülser**

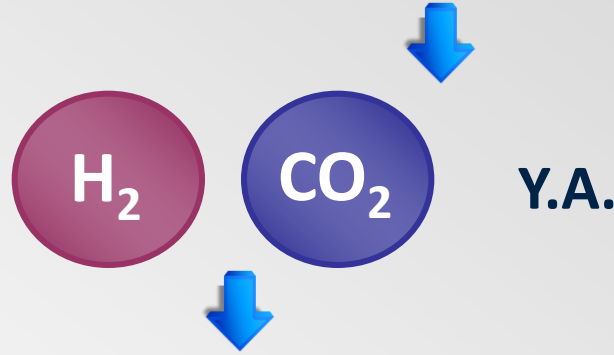
- **Ciddi yanık**
- **Kafa travması**
- **NSAID**
- **Ks**

Büyük çocuklarda PÜ → H. pylori

- **¹³C-üre nefes testi**
 - **Dışkıda Hp ag.**
 - **Endoskopi**
- } **Eradikasyon testleri**

Karbonhidrat İntoleransı

KH malabsorbsiyonu → Kalın barsakta bakteriyel fermantasyon

Karında kramp şeklinde ağrı
Karında gerginlik / gaz
İshal

Laktoz malabsorbsiyonu

Fruktoz

Bal

Meyve

Meyve suyu

Hazır içecekler

Sorbitol

Çiklet

Parazitler

- **Giardiazis**

Kronik karın ağrısı / bulantı / aşırı gaz / ishal / kilo kaybı (malabsorbsiyon)

- **Dışkı mikroskopisi: kist-trofozoitler**

- **Ascaris / T. Trichiura: genellikle asemptomatik**

Dođuřtan GIS Anomalileri

- **İntestinal malrotasyon**

Bebeklik çağında

Düz grafide “double bouble”

Büyük çocuklarda kronik karın ağrısı ± kusma

- **Duplikasyonlar**

Kronik karın ağrısı / GIS kanama / obstruksiyon

Eozinofilik Özofajit

Allerjik

İdyopatik

Özofagusun eozinofilik infiltrasyonu

Epigastrik ağrı / bulantı / kusma / gg /
disfaji / besin takılması

Öyküde gıda allerjisi / çevresel allerji
periferik eozinofili

Tedavi: Eliminasyon diyeti
Ks tedavisi

Biliyer Diskinezi

(hipokinetik safra kesesi)

Safra kesesinin kontraktilitesi ↓,
boşalması iyi değil

Sağ üst kadrant-epigastrik ağrı / bulantı / kusma /
yağlı yiyeceklere intolerans

Tanı: Safra kesesi boşalmasının
sintigrafik incelenmesi

Tedavi: Kolesistektomi

Safra Kesesi Taşı

- Sessiz
- Belirtili (sağ üst kadrın ağrısı / kusma / sarılık / yağlı gıda intoleransı)

Sıklık: %2-4

6 ay ↓ bebekler / ergenler

Kolesterol / pigment / mikst

Nedenleri

Hemolitik anemiler

Obesite – metabolik S (hiperlipidemi)

Prematüre – NEK

TPN

İlaçlar (octreotid, furasemide,
seftriakson, takrolimus)

Kistik fibrozis

Parazit (Ascaris)

Terminal ileum hastalığı
(Crohn Hastalığı)

Terminal ileum rezeksiyonu

Safra kanalı anomalileri

Tedavi: Belirtisiz → izlem
UDCA (kolesterol sentezi ↓)
Kolesistektomi

Pankreatit

Akut Pankreatit >> Kronik Pankreatit

Nedenleri Sepsis, HÜS
DM ketoasidoz
Kollajen vasküler hast / İBH
Safra yolu hastalıkları
Pankreas kanal anomalileri
İlaçlar (L-asparaginaz,
valproik asik, metronidazol)
Travma
Hiperlipidemi / hiperkalsemi /
glikojen depo hast.
İdiyopatik
Hereditör

Tanı Karın ağrısı / bulantı / kusma /
sarılık / ateş / beslenme
intoleransı
Karında hassasiyet, distansiyon
+
Amilaz / lipaz ↑
+
US / CT
Pankreas yetmezlik bulguları

Tedavi Ağrı tedavisi
PERT
Antioksidan tedavi
Komplikasyonların tedavisi

Fonksiyonel Kronik Karın Ağrısı

Çocukluk çağı kronik karın ağrısı nedenlerinin %70-95'ini oluşturuyor.

Tanı: Belirti temelli

Roma III ölçütleri

Patofizyoloji

Psikolojik
faktörler

Fizyolojik
faktörler

Beyin-GİS aksı

Visseral hipersensitivite

Ailenin tutumu
Stres faktörleri
Ev ortamı

Geçici mukozal infeksiyon / hasarlanma / motilite bozuklukları

Fonksiyonel Karın Ağrısı Sınıflaması

1. Fonksiyonel dispepsi
2. İrritabl barsak sendromu
3. Abdominal migren
4. Çocukluk çağı fonksiyonel karın ağrısı

Fonksiyonel Dispepsi

- Sıklık %3,5-27
- Ağrı göbük üstünde (epigastrik)
- Anatomik / inflamatuvar / metabolik / neoplastik süreç Ø
- Dışkılamaya ait sorun Ø
- Tanı için endoskopi şart değil
- Erken doygunluk / dolgunluk / gaz / bulantı

İrritabl Barsak Sendromu

- Dışkılamayla düzelen karın ağrısı
- Dışkılama sıklığı – kıvamında değişiklikler
- Aşırı ıkınma, dışkılama aciliyeti, yetersiz dışkılama hissi, mukus çıkarma, karında gaz
- İnflamatuvar / anatomik / metabolik / neoplastik süreç Ø

Çocukluk Çağı Fonksiyonel Karın Ağrısı

- Episodik / sürekli karın ağrısı
- Başka belirti Ø
- İnflamatuvar / anatomik / metabolik / neoplastik süreç Ø

Abdominal Migren

- Sıklık %1-4
- ♀ > ♂
- Ataklar şeklinde ağrı
- Yoğun ağrı / 1 saat ↑
- Ağrı atakları arasında N
- İştahsızlık / bulantı / kusma / baş ağrısı / fotofobi / solukluk
- İnflamatuvar / anatomik / metabolik / neoplastik süreç Ø

Çocukluk Çağı Fonksiyonel Karın Ağrısı Tedavisi

- 1 Eğitim
- 2 Destek
- 3 Beslenme
- 4 Psikolojik tedavi
- 5 ilaç tedavisi

İZLEM

Eğitim – Destek

- Ailenin bilgilendirilmesi / ikna / sakinleřtirilmesi
- Hekim – aile iřbirliđi
- Fonksiyonel karın ağrısı, baş ağrısı
- Günlük sosyal yařam / okul yařamı
- WC kullanımı
- Zorluklarla baş edebilme
- Ağrı günlüğü (yiyecekler, içecekler, psikolojik stres faktörleri, dışkılama)
- Yařam řeklinin düzenlenmesi

Beslenmenin Düzenlenmesi

- Laktoz
- Fruktoz
- Kafein
- Acılı gıdalar
- Yağlı gıdalar
- Gazlı-gazsız içecekler
- Öğün miktarı-aralığı
- Gaz yapıcı yiyecekler
- Yapay tatlandırıcılar

SAĞLIKLI BESLENME

İlaç Tedavisi

- **Asit baskılayıcı tedavi**
(H₂ reseptör antagonistleri)
(PPI)
- **Peppermint oil (düz kas gevşetici)**
- **Probiyotikler**
- **Antimigren tedavisi**